

2. LOKALNI PROGRAM MLADIH V MESTNI OBCINI MARIBOR

ZA OBDOBJE 2016-2021

Iskreno se zahvaljujemo vsem sodelujočim pri pripravi programa!

KAZALO

UVOD IN METODOLOGIJA PRIPRAVE 2. LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH V MESTNI OBČINI MARIBOR ZA OBDOBJE 2016–2021	2

PRVO KLJUČNO PODROČJE: POVEZOVANJE KLJUČNIH AKTERJEV MLADINSKEGA SEKTORJA IN IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI PONUDBE ZA MLADE	3

KAJ SO MLADINSKI CENTRI?	3

ZAGOTOVITEV STABILNEJŠEGA DELOVANJA NEVLADNIH IN NEPRIDOBITNIH MLADINSKIH CENTROV V MESTNI OBČINI MARIBOR TER VZPOSTAVITEV NOVEGA MLADINSKEGA CENTRA V OKVIRU JAVNEGA ZAVODA MLADINSKI KULTURNI CENTER MARIBOR	3

DOSEGANJE CILJEV PRVEGA KLJUČNEGA PODROČJA IN TABELA UKREPOV	4

DRUGO KLJUČNO PODROČJE: RAZPISNO SOFINANCIRANJE NEVLADNIH IN NEPRIDOBITNIH MLADINSKIH CENTROV, VEČJIH IN MANJŠIH PROJEKTOV TER PODPORA EU RAZPISOM	6

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MLADINSKIH DEJAVNOSTI V MESTNI OBČINI MARIBOR – PROGRAMI NEVLADNIH IN NEPRIDOBITNIH MLADINSKIH CENTROV	6

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MLADINSKIH DEJAVNOSTI V MESTNI OBČINI MARIBOR – MANJŠI IN VEČJI PROJEKTI	7

JAVNI POZIV ZA ZBIranJE PREDLOGOV MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTOV, KI JIH BO V LETIH OD 2016 DO 2021 SOFINANCIRALA MESTNA OBČINA MARIBOR	8

TRETJE KLJUČNO PODROČJE: CILJNA OBRAVNAVA PREDNOSTNIH PODROČIJ MLADIH – ZAPOSLOVANJE, STANOVANJSKA PROBLEMATIKA, IZOBRAŽEVANJE, MOBILNOST, POLITIČNA PARTICIPACIJA, SOCIALNA VKLJUČENOST MLADIH Z MANJ PRILOŽNOSTMI IN OSTALA PODROČJA V SKLADU Z RESOLUCIJO	10

ZAPOSLOVANJE MLADIH	10

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA MLADIH	13

IZOBRAŽEVANJE MLADIH	15

Mladinski sektor vidi pomembno priložnost v višji povezanosti neformalnega in formalnega izobraževanja	15

MOBILNOST MLADIH	16

PARTICIPACIJA MLADIH	17

Stanje konvencionalne politične participacije mladih je kritično	18

Glas mladih Maribora	18

SOCIALNA VKLJUČENOST MLADIH Z MANJ PRILOŽNOSTMI	19

SEZNAM KRATIC	22

SEZNAM ORGANIZACIJ, KI SO SODELOVALE PRI PRIPRAVI DOKUMENTA	23

SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE ZA PRIPRAVO 2. LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH	24

UVOD IN METODOLOGIJA PRIPRAVE 2. LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH V MESTNI OBČINI MARIBOR ZA OBDOBJE 2016-2021

V skladu z 8. členom Odloka o javnem interesu v mladinskem sektorju v MOM (MUV, št. 13/13) je LPM temeljni programski dokument, ki v skladu z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS, št. 42/10) in omenjenim odlokom opredeljuje prednostne naloge in ukrepe MOM za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju v MOM. Pripravo in izvajanje LPM vodi mestni upravniki organ, pristojen za mladino, v sodelovanju s Komisijo za mladinska vprašanja MOM. LPM se sprejme za obdobje petih let. V pripravo se vključi zainteresirana javnost, ki deluje na področju mladinskega sektorja v MOM, predvsem mladinski svet lokalne skupnosti, mladinske organizacije, organizacije za mlade in neformalne skupine mladih.

2. LPM je temeljni programski dokument za obdobje 2016–2021, ki zagotavlja trajnostno naravnano lokalno politiko v mladinskem sektorju.

V 2. LPM so izpostavljena tri ključna področja delovanja mladinskega sektorja v MOM za obdobje 2016–2021, ki logično izhajajo iz poglobljene analize stanja na področju horizontalne in vertikalne mladinske politike v MOM. Ključna področja delovanja v mladinskem sektorju v MOM za obdobje 2016–2021 so bila izbrana tekom priprave 2. LPM in projekta EPM Maribor 2013 ter predlagana s strani mladih, mladinskih organizacij, organizacij za mlade in mladinskega sveta lokalne skupnosti ter pristojnih institucij v lokalnem okolju. Končno strukturo dokumenta z vsebinskimi dopolnitvami, predvsem tretjega ključnega področja, je po naročilu MOM pripravila Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.

Ključna področja delovanja v mladinskem sektorju so:

- 1 PRVO PODROČJE:** Povezovanje ključnih akterjev mladinskega sektorja in izboljšanje dostopnosti ponudbe za mlade.
- 2 DRUGO PODROČJE:** Razpisno sofinanciranje nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov, večjih in manjših projektov ter podpora EU razpisom.
- 3 TRETJE PODROČJE:** Ciljna obravnava prednostnih področij mladih – zaposlovanje, stanovanjska problematika, izobraževanje, mobilnost, politična participacija, socialna vključenost mladih z manj priložnostmi in ostala področja v skladu z Resolucijo.

PRVO KLJUČNO PODROČJE:

POVEZOVANJE KLJUČNIH AKTERJEV MLADINSKEGA SEKTORJA IN IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI PONUDBE ZA MLADE

Kot pomembni strateški cilj 1. LPM je bila tudi priprava dolgoročne strategije razvoja mladinskih četrtnih centrov v MOM. V ta namen je bil za 2. LPM pripravljen pregled sodobnih in inovativnih programov ter oblikovan izbor primerov dobrih praks.

KAJ SO MLADINSKI CENTRI?

Mladinski center je v RS opredeljen v 28. členu Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS, št. 42/10). To je organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja lokalna skupnost ali druga pravna oseba javnega ali zasebnega prava oziroma fizična oseba, v katerem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni.

UKM MOM definira mladinski center, kot ga opredeljuje 28. člen Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS, št. 42/10). Posebni pogoji za delovanje nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov v MOM so opredeljeni

v kontekstu drugega ključnega področja – Javni razpis za sofinanciranje mladinskih dejavnosti v MOM – programi nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov. Dejavnosti mladinskega centra v MOM izvaja tudi javni zavod MKC Maribor, ustanovljen s strani MOM za opravljanje dejavnosti na področju mladinskega sektorja, kulture in rezidenčno-nastanitvenih aktivnosti.

ZAGOTOVITEV STABILNEJŠEGA DELOVANJA NEVLADNIH IN NEPRIDOBITNIH MLADINSKIH CENTROV V MESTNI OBČINI MARIBOR TER VZPOSTAVITEV NOVEGA MLADINSKEGA CEN- TRA V OKVIRU JAVNEGA ZAVODA MLADINSKI KULTURNI CENTER MARIBOR

V Mariboru obstaja potreba po zagotovitvi stabilnejšega delovanja nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov. Kot odgovor na te potrebe je MOM pripravila **Javni razpis za sofinanciranje mladinskih dejavnosti v MOM – programi nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov**. Razpis je vključen v drugo ključno področje 2. LPM – Razpisno sofinanciranje nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov, večjih in manjših projektov ter podpora EU razpisom.

Upravičenci do kandidiranja na razpis za sofinanciranje mladinskih dejavnosti v MOM – programi nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov so organizacije s statusom organizacije v javnem interesu na področju mladine s strani URSM ter druge nevladne in nepridobitne organizacije, ki delujejo na področju mladinskega sektorja v MOM in

so ustanovljene na podlagi drugih pristojnih zakonov (npr. Zakon o skupnosti študentov).

Za organizacije, upravičene do kandidiranja, razpis pomeni predvsem **razbremenitev osnovnega delovanja organizacije**, saj so ključni upravičeni stroški delo oseb, ki izvajajo program, in drugi stroški, ki so nujno potrebni za uspešno izvedbo programa nevladnega in nepridobitnega mladinskega centra. Cilj MOM je zagotoviti pogoje za delovanje osmih tovrstnih mladinskih centrov v mestu, kar pomeni sofinanciranje najmanj ene zaposlitve za štirideseturno odprtost centra na teden, kritje stroškov delovanja centra (funkcionalni stroški prostorov¹) in kritje osnovnih stroškov programa v skladu s prijavo.

Hkrati z zagotavljanjem stabilnejšega sofinanciranja delovanja mladinskih centrov preko razpisa, kar je po mnenju številnih, tudi nekaterih predhodno navedenih avtorjev, eden izmed temeljnih pogojev za uspešno delovanje organizacije, je cilj 2. LPM **vzpostavitev delovanja novih mladinskih centrov v okviru javnega zavoda MKC Maribor**. MKC Maribor je dejavnosti mladinskega centra že razširil na lokaciji Kulturnega inkubatorja. Dodatna načrtovana lokacija mladinskega centra je obstoječi skate park v Mestni četrti Radvanje, ki se bo obnovil v skladu z vsebinskimi smernicami mladinskega sektorja – kakovostna urbana infrastruktura, prostori za druženje,

.....

¹ To ne velja za organizacije, katerim MOM že krije funkcionalne stroške prostorov neposredno iz proračuna MOM ali posredno preko javnega zavoda, ki upravlja prostore, v katerih organizacija izvaja program mladinskega centra.

soustvarjanje kluba skupaj z mladimi. Za vzpostavitev mladinskega centra v sklopu obstoječega skate parka bo pripravljen poseben dokument.

MOM je po zaključku projekta EPM Maribor 2013 vzpostavila spletno stran **www.mladimaribor.si**, ki bo v letu 2015 predana v upravljanje javnemu zavodu MKC Maribor. Portal odgovarja na zaznano razpršenost informacij v lokalnem okolju. Glavni cilj je boljša informiranost ciljnih javnosti o dogajanju v mladinskem sektorju v MOM.

DOSEGANJE CILJEV PRVEGA KLJUČNEGA PODROČJA IN TABELA UKREPOV

Za doseganje ciljev PRVEGA KLJUČNEGA PODROČJA – Povezovanje ključnih akterjev mladinskega sektorja in izboljšanje dostopnosti ponudbe za mlade je treba:

- **uskladiti mestne politike na drugih upravnih področjih**, ki se dotikajo ali prekrivajo z mladinskim sektorjem in prvim ključnim področjem 2. LPM,
- **zagotoviti 5-odstotno letno rast proračunskih sredstev** za realizacijo prvega ključnega področja, v primeru nezmožnosti proračuna pa zagotavljanje sredstev za prioritete cilje in sprotno pregledovanje ciljev prvega ključnega področja,
- **zagotoviti sredstva za vzpostavitev in delovanje novega mladinskega centra** (Skate park) in četrtnih (mobil-

nih) mladinskih centrov v okviru javnega zavoda MKC Maribor,

- **definirati mladinske infrastrukture v MOM** in vzpostaviti nove proračunske postavke za vzdrževanje mladinske infrastrukture,
- **zagotavljati ustrezne kadrovske in organizacijske okvire** delovanja mestne uprave in mestnega upravnega organa, pristojnega za mladino,
- **urediti prenos spletne strani www.mladimaribor.si in pripadajočih socialnih omrežij ter znamke Mladi Maribor na MKC Maribor** in zagotoviti finančne in kadrovske podpore za razvoj in vzdrževanje znamke Mladi Maribor ter nadgraditi spletno strani www.mladimaribor.si z vsebinami, zanimivimi za mlade in vsebinami, ki jih za spletno stran predvideva 2. LPM – spletna stran se dolgoročno razvije v osnovni informacijski portal za mlade v MOM,
- **kontinuirano si prizadevati za ustrežnejšo umestitev mestnih strateških ciljev in ukrepov na področju mladinskega sektorja v razvojne strategije države.**

DRUGO KLJUČNO PODROČJE:

RAZPISNO SOFINANCIRANJE NEVLADNIH IN NEPRIDOBITNIH MLADINSKIH CENTROV, VEČJIH IN MANJŠIH PROJEKTOV TER PODPORA EU RAZPISOM

Javna razpisa in javni poziv so namenjeni sofinanciranju mladinskih dejavnosti s področja mladinskega sektorja v MOM.

Upoštevaajoč mnenje in predloge organizacij so bili pripravljene predloge razpisnih dokumentacij za izvedbo dveh javnih razpisov in enega javnega poziva:

- **Javni razpis za sofinanciranje mladinskih dejavnosti v MOM – programi nevladnih in nepridobitnih mladinskih centrov,**
- **Javni razpis za sofinanciranje mladinskih dejavnosti v MOM – manjši in večji projekti,**
- **Javni poziv za zbiranje predlogov mednarodnih mladinskih projektov.**

Vsi dokumenti so dostopni na mestnem upravnem organu, pristojnem za mladino. V nadaljevanju navajamo povzetke razpisnih dokumentacij.

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MLADINSKIH DEJAVNOSTI V MESTNI OBČINI MARIBOR – PROGRAMI NEVLADNIH IN NEPRIDOBITNIH MLADINSKIH CENTROV

PREDMET JAVNEGA RAZPISA so mladinske dejavnosti v MOM z namenom dviga državljskih, medkulturnih in socialnih kompetenc mladih, še posebej mladih z manj priložnostmi, ter programi usposabljanj in učnih procesov na področju mladinskega dela, ki prispevajo k vidnosti in razvoju mladinskega sektorja na naslednjih prednostnih področjih:

- neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti mladih,
- skrb za mlade z manj priložnostmi, pri katerih se prepletajo različne prikrajšanosti (npr. materialna oziroma finančna, izobrazbena, zaposlitvena, stanovanjska) in so pri dostopu do pomembnih virov pogosto v izrazito neugodnem položaju (npr. različne skupine invalidov, iskalci zaposlitve, pripadniki drugih etničnih skupin idr.),

- prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih, socialna vključenost in zdrav način življenja ter preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih.

JAVNI RAZPIS JE NAMENJEN sofinanciranju programov mladinskih dejavnosti v MOM, ki jih izvajajo nevladni in nepridobitni mladinski centri. Podrobnejši pogoji prijave so opredeljeni v samem razpisu.

CILJI JAVNEGA RAZPISA SO:

- pri pripravi in izvedbi programov v nevladnem in nepridobitnem mladinskem centru bo v vsakem letu med leti 2016 in 2021 sodelovalo minimalno 70 % mladih, od tega jih bo vsaj 50 % mladih z manj priložnostmi,
- med udeleženci posamezne aktivnosti programa nevladnega in nepridobitnega mladinskega centra bo minimalno 90 % mladih, od tega jih bo vsaj 50 % mladih z manj priložnostmi,
- mladinski centri bodo imeli vsako leto minimalno pet (5) sodelovanj z drugimi programi s področja mladinskega sektorja na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni, še posebej pri programih za mlade z manj priložnostmi,
- večanje prepoznavnosti in promocija znamke Mladi Maribor.

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MLADINSKIH DEJAVNOSTI V MESTNI OBČINI MARIBOR – MANJŠI IN VEČJI PROJEKTI

PREDMET JAVNEGA RAZPISA so mladinske dejavnosti – projekti v MOM z namenom dviga državljskih, medkulturnih in socialnih kompetenc mladih, še posebej mladih z manj priložnostmi, ter projekti usposabljanj in učnih procesov na področju mladinskega dela, ki prispevajo k vidnosti in razvoju mladinskega sektorja na naslednjih prednostnih področjih:

- neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- politična participacija mladih na lokalni in nacionalni ravni ter vpliv na odločanje o za njih pomembnih javnih politikah,
- dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti mladih,
- skrb za mlade z manj priložnostmi, pri katerih se prepletajo različne prikrajšanosti (npr. materialna oziroma finančna, izobrazbena, zaposlitvena, stanovanjska) in ki so pri dostopu do pomembnih virov pogosto v izrazito neugodnem položaju (npr. različne skupine invalidov, iskalci zaposlitve, pripadniki drugih etničnih skupin idr.),

- prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
- socialna vključenost in zagotavljanje enakih možnosti med spoloma in preprečevanje diskriminacije ter
- zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih.

JAVNI RAZPIS JE NAMENJEN sofinanciranju mladinskih dejavnosti v okviru manjših in večjih projektov v MOM. »Manjši projekti« so projekti, katerih celotna vrednost ne presega 1.000,00 EUR. »Večji projekti« so projekti, katerih celotna vrednost presega 1.000,00 EUR.

Na javni razpis se bodo lahko prijavile mladinske organizacije, organizacije za mlade in mladinski svet lokalne skupnosti. Podrobnejši pogoji prijave so opredeljeni v samem razpisu.

CILJI JAVNEGA RAZPISA SO:

- pri pripravi in izvedbi projektov v organizacijah, ki delujejo v mladinskem sektorju, tj. v mladinskih organizacijah, organizacijah za mlade in mladinskem svetu lokalne skupnosti, bo sodelovalo minimalno 70 % mladih, od tega jih bo vsaj 50 % mladih z manj priložnostmi,
- med udeleženci projekta bo minimalno 90 % mladih, od tega jih bo vsaj 50 % mladih z manj priložnostmi,

- sofinancirani projekti dejavnosti bodo uravnoteženo zastopani v vseh enajstih mestnih četrtih in šestih krajevnih skupnostih MOM,
- večanje prepoznavnosti in promocija znamke Mladi Maribor.

JAVNI POZIV ZA ZBIranJE PREDLOGOV MEDNARODNIH MLADINSKIH PROJEKTOV, KI JIH BO V LETIH OD 2016 DO 2021 SOFINANCIRALA MESTNA OBČINA MARIBOR

PREDMET POZIVA je sofinanciranje mladinskih projektov, ki vključujejo mednarodno delovanje. Poziv je namenjen kakovostnim nepridobitnim mladinskim projektom, organiziranju mednarodnih dogodkov in mobilnosti mladih. Poziv je namenjen tudi podpori mladinskim projektom, ki so uspešno kandidirali za sredstva na evropskih ali njim enakovrednih mednarodnih razpisih za sofinanciranje projektov, kjer mladi predstavljajo glavno ciljno publiko (v nadaljevanju: mednarodni razpis) in morajo zagotoviti lastna sredstva v določenem deležu.

CILJI JAVNEGA POZIVA SO:

- spodbuditi mladinske delavce, mladinske organizacije, organizacije za mlade, mladinski svet lokalne skupnosti in posameznike k izvajanju mladinskih projektov, ki vključujejo mednarodno sodelovanje,

- predstaviti lokalno mladinsko delo v mednarodnem okolju,
- predstaviti mednarodno mladinsko delo v lokalnem okolju ter
- večanje prepoznavnosti in promocija znamke Mladi Maribor.

Na javni poziv se bodo lahko prijavile mladinske organizacije, organizacije za mlade in mladinski svet lokalne skupnosti. Podrobnejši pogoji prijave so opredeljeni v samem pozivu.

TRETJE KLJUČNO PODROČJE:

CILJNA OBRAVNAVA PREDNOSTNIH PODROČIJ MLADIH - ZAPOSLOVANJE, STANOVANJSKA PROBLEMATIKA, IZOBRAŽEVANJE, MOBILNOST, POLITIČNA PARTICIPACIJA, SOCIALNA VKLJUČENOST MLADIH Z MANJ PRILOŽNOSTMI IN OSTALA PODROČJA V SKLADU Z RESOLUCIJO

V sklopu tretjega ključnega področja 2. LPM je opredeljenih šest prednostnih področij:

- **zaposlovanje mladih,**
- **stanovanjska problematika mladih,**
- **izobraževanje mladih,**
- **mobilitet mladih,**
- **politična participacija mladih in**
- **socialna vključenost mladih z manj priložnostmi.**

ZAPOSLOVANJE MLADIH

Zaposlovanje mladih je eden izmed ključnih izzivov tudi v MOM. Zaposlitev mladim omogoča socialno in ekonomsko varnost, doseganje avtonomije ter uresničevanje kariernih in življenjskih ciljev. Obe novejši študiji mladih v Sloveniji, Mladina 2010 (Lavrič in drugi, 2011) in Youth 2013 (Flere in drugi, 2013), izpostavljata področje zaposlovanja kot najbolj pereče v življenju mladih v Sloveniji. Posebno težak za mlade je prehod iz izobraževanja v zaposlitev, kar se odraža v visoki stopnji brezposelnosti.

UKREPI

Pri pripravi ukrepov za izboljšanje prednostnega področja »zaposlovanje mladih« smo dodatno upoštevali ukrepe, predlagane v okviru evropskega projekta URBACT II – My Generation at Work².

1. UKREP: VZPOSTAVITEV IN DELOVANJE INFO CENTROV ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Največkrat predlagani ukrep s strani mladih.

.....

2 MOM je bila od leta 2012 do leta 2015 projektni partner EU projekta URBACT II – My Generation at Work. Partnerji projekta je 12 evropskih mest, ki vsako v svojem lokalnem okolju išče ukrepe za reševanje brezposelnosti mladih in jih na različnih mednarodnih delovnih srečanjih predstavlja drugim partnerskim mestom. Člani Lokalne podpornе skupine v mestu so bili (november 2014): MOM, ZRSZ, Univerza v Mariboru, MMSM, Mariborska razvojna agencija in Tovarna podjetmov.

- Izkazana potreba po zagotovitvi prostorov za druženje mladih, ki bi jim istočasno omogočali pridobiti informacije in nasvete s področja zaposlovanja in vseživljenjske kariernе orientacije.
- Podpora prvemu ukrepu je povezovanje ključnih akterjev z namenom zagotavljanja potrebnih informacij (drugi ukrep).

IZPELJAVA UKREPA:

- Vzpostavitev in delovanje prostorov s stalnostjo financiranja s strani MOM.
- Nadgradnja spletne strani www.mladimaribor.si o ponudbi zaposlitvenih programov, projektov in ukrepov za mlade v lokalnem okolju (mentorstvo, podjetništvo, zaposlovanje, izobraževanje, partnerji, kontakti ...).

2. UKREP: POVEZOVANJE KLJUČNIH DELEŽNIKOV

KLJUČNI ARGUMENTI:

- V MOM sicer obstajajo različne organizacije, ki na področju zaposlovanja nudijo raznovrstno podporo (tudi mladim, ni pa krovnega akterja, ki bi organizacije med seboj povezoval in s tem mladim zagotavljal dostop do ključnih informacij ter jim nudil celovito podporo.
- V mestu je zaznati precejšnje razdrobljenost in nepreglednost ponudbe za mlade na področju zaposlovanja.
- Vzpostaviti je treba povezovanje delodajalcev, lokalnih razvojnih ustanov, podpornih zaposlitvenih

organizacij, izobraževalnih institucij, mladinskih organizacij, organizacij za mlade, mladinskega sveta lokalne skupnosti in mladih za doseganje boljših zaposlitvenih rezultatov.

IZPELJAVA UKREPA:

- Nadaljnje delovanje lokalne podporne skupine, ki je bila vzpostavljena za potrebe projekta My Generation at Work.
- Dopolnitev lokalne podporne skupine s predstavniki drugih institucij oziroma ključnih deležnikov v mestu.
- Redna srečanja razširjene lokalne podporne skupine za zaposlovanje mladih v MOM s katerimi bi zmanjšali razpršenost in nepreglednost ponudb za mlade, hkrati pa prenašali aktualne informacije.
- Zagotovitev kariernega svetovanja.

3. UKREP: PODPORA SOCIALNEMU PODJETNIŠTVU, KREATIVNIM INDUSTRIJAM IN START-UPOM, USTANOVljenim S STRANI MLADIH

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Visoka naklonjenost podjetništvu med mladimi.
- Visoka naklonjenost socialnemu podjetništvu in primerna institucionalna podpora.
- Visoka naklonjenost start-upom, ustanovljenim s strani mladih in primerna institucionalna podpora.
- Visoka zaposljivost v kreativnih industrijah.

IZPELJAVA UKREPA:

- Aktivno vključevanje mladih, ki lahko nudijo oziroma izvajajo promocijo podjetništva med mladimi po sistemu »mladi mladim«. Mladi ambasadorji bodo imeli vlogo promoviranja podjetništva na podlagi lastnih podjetniških izkušenj.
- Podpora izvajanju programov, ki spodbujajo razvoj start-up podjetij med mladimi v MOM.
- Podpora izvajanju programov, ki spodbujajo razvoj kreativnih industrij med mladimi.
- Dogovor z mestnim upravnim organom, pristojnim za gospodarstvo MOM za pripravo razpisov za spodbujanje socialnega podjetništva in start-upov med mladimi.
- Sistemska podpora na lokalni ravni za ustvarjanje zadržug mladih (npr. zadruga mladih prevajalcev, zadruga mladih oblikovalcev ...).

4. UKREP: IZVEDBA RAZLIČNIH PROJEKTOV IN PROGRAMOV AKTIVNEGA ZAPOSLOVANJA MLADIH

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Neplačana pripravništva in prostovoljstvo so koristni z vidika socializacije in pridobivanja izkušenj, pomenijo pa nekakovostno, neprijazno in izkoriščevalsko obliko zaposlovanja mladih.
- Nepoznavanje pasti samostojnega podjetništva s strani mladih, nepoznavanje značilnosti prekarnega dela, nepoznavanje pomena sindikatov in delavskih pravic.

IZPELJAVA UKREPA:

- Vzpostavitev sofinanciranja programov in ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ki niso financirani iz državnega proračuna (honorarji za mlade pripravnike ali prostovoljce).
- Vzpostavljanje podpornega okolja za kakovostno mentorstvo s ciljem zaposlovanja mladih in ustrezne priprave mladih na zaposlitev.
- Načrtovano in kakovostno izobraževanje mladih o pomenu delavskih pravic in pravic s področja delovne zakonodaje.
- Načrtovana in kakovostno izvedena usposabljanja o pomenu organiziranega prostovoljstva, predvsem pravicah in dolžnostih prostovoljca ter organizacij, ki izvajajo organizirano prostovoljstvo.
- Spodbujanje organiziranja mladih.

5. UKREP: PODPORA KARIERNEMU SVETOVANJU ZA MLADE³

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Naraščajoča neskladja med izobrazbeno strukturo mladih in potrebami delodajalcev.
- Visoka stopnja fleksibilnosti mladih, vključno s pripravljenostjo na vseživljenjsko izobraževanje.
- Tekmovalnost in populizem srednješolskih institucij, kar ne omogoča enostavne odločitve mladih pri nadaljevanju izobraževanja.

.....

³ Ukrep je v povezavi z ukrepi na področju izobraževanja.

IZPELJAVA UKREPA:

- Pregled potreb in možnosti za uvajanje rednega poklicnega svetovanja na ravni osnovnih šol (8. in 9. razred) in srednjih šol.
- Poudarek na vseh smereh karier in izobraževanja.

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA MLADIH

Politika stanovanjske problematike je namenjena urejanju stanovanjskih razmer mladih in sprejemanju ukrepov, ki zagotavljajo pogoje za osamosvajanje mladih in njihovo odseljevanje od doma. Trenutna ekonomska in socialna situacija mladim ne omogoča, da bi si uredili samostojno gospodinjstvo v lastnem ali najemniškem stanovanju.

UKREPI

Pri pripravi ukrepov za izboljšanje prednostnega področja »stanovanjska problematika mladih« smo dodatno upoštevali predlog mladih po revitalizaciji praznih občinskih prostorov za potrebe mladih, ki je bil podan v sklopu projekta Glas mladih Maribora⁴.

.....

⁴ Projekt Glas mladih Maribora je projekt Mestnega Mladinskega sveta Maribor za spodbujanje strukturiranega dialoga med mladimi in lokalnimi odločevalci, sofinanciranega s strani programa Erasmus +.

1. UKREP: KAKOVOSTNO IN PREGLEDNO INFORMIRANJE O JAVNIH RAZPISIH S PODROČJA STANOVANJSKE PROBLEMATIKE

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Lokalne in nacionalne organizacije objavljajo javne razpise in ugodnosti za mlade s področja stanovanjske problematike, vendar so informacije preveč razpršene.

IZPELJAVA UKREPA:

- Celovito informiranje o ponudbah in razpisih (najemnih) stanovanj na spletni strani www.mladimaribor.si.
- Obveščanje preko javnega in zasebnega medijskega prostora.

2. UKREP: ZAGOTAVLJANJE VEČJEGA ŠTEVILA STANOVANJ ZA MLADE (neprihoditna stanovanja, stanovanjske kooperative)

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Premalo pozornosti namenjene zagotavljanju večjega števila neprihoditnih stanovanj za mlade.

IZPELJAVA UKREPA:

- Sistematično reševanje problematike skupaj s pristojnimi na lokalni in nacionalni ravni.
- Uvedba dodatnih kriterijev in večjega števila neprihoditnih stanovanj, namenjenih mladim iz razpisa Javnega medobčinskega stanovanjskega sklada Maribor (v

nadaljevanju: JMSSM).

- Povečanje števila pridobljenih nepridobitnih najemnih stanovanj mladim.
- Aktivacija in revitalizacija mrtvega dela stanovanjskega fonda JMSSM.
- Pravočasno popisovanje stanovanj in poslovnih prostorov ter zemljišč, predvidenih za prodajo.
- Vzpostavitev sistema menjave (večje stanovanje za manjše in obratno).
- Izobraževanje in informiranje posameznikov na čakalnih listah o alternativnih oblikah stanovanjskih skupnosti (npr. stanovanjske zadruge).
- Predlog občin ustanoviteljic JMSSM, da sklad v poslovni načrt vnese prodajo/oddajo opuščenih stavbnih zemljišč in/ali nepremičnin za alternativne oblike stanovanjske skupnosti (zadruge, društva ipd.).

3. UKREP: ZDRUŽEVANJE ZASEBNIH LASTNIKOV NEPREMIČNIN

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Veliko praznih lastniških stanovanj.

IZPELJAVA UKREPA:

- Vzpostavitev primerne oblike združevanja zasebnih lastnikov najemnih stanovanj.
- Zagotavljanje ugodnih najemnin mladim in ustrezne bonitete najemodajalcem.
- Koordiniranje in promoviranje mreže zasebnih lastnikov najemnih stanovanj.

- Povečanje možnosti najema stanovanj med mladimi.

4. UKREP: REVITALIZACIJA PRAZNIH OBČINSKIH PROSTOROV MESTNE OBČINE MARIBOR

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Mladi so v sklopu projekta Glas mladih Maribora izpostavili veliko število praznih prostorov, ki jih MOM lahko nameni za potrebe mladih.

IZPELJAVA UKREPA:

- Pregled praznih prostorov v lasti MOM.
- Informiranje mladinskega sveta lokalne skupnosti o postopkih za oddajo praznih prostorov mladim.

IZOBRAŽEVANJE MLADIH

Vključevanje mladih v izobraževalni proces je danes ključnega pomena za intelektualni razvoj mladih, vendar ta traja veliko dlje, kot je nekoč. Mladi imajo veliko možnosti za formalno in neformalno izobraževanje, tako doma kot v tujini. Komplementarni odnos formalnega in neformalnega izobraževanja mladim omogoča uspešno osamosvajanje, večjo zaposljivost in višjo kakovost življenja.

Mladinski sektor vidi pomembno priložnost v višji povezanosti neformalnega in formalnega izobraževanja

Pridobljena znanja in veščine v neformalnem izobraževanju še vedno niso enakovredna znanju in veščinam, pridobljenim v formalnem izobraževalnem procesu.

Uvrstitev problema nepriznavanja neformalno pridobljenih znanj in spretnosti na dnevni red političnega odločanja je zato prvi cilj na področju izobraževanja v Resoluciji. Tudi razprave v okviru mladinskega sektorja v MOM so, kot eno izmed ključnih priložnosti za prihodnost, poudarile priznavanje neformalnega znanja in izkušenj s strani izobraževalnih institucij in delodajalcev.

UKREPI

Za izboljšanje področja »izobraževanje mladih« na osno-

vi vseh opravljenih analiz, strokovnih posvetov in pogovorov predlagamo dva ukrepa. Za realizacijo navedenih ciljev je ključnega pomena aktivno sodelovanje različnih uradov MOM in ključnih lokalnih inštitucij, predvsem inštitucij s področja osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja.

MED SPLOŠNO SPREJETE CILJE NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA MLADIH V MOM ŠTEJEMO:

- *učinkovito pridobivanje znanja in veščin, na podlagi katerih bodo mladi na trgu delovne sile lahko pridobili kakovostno zaposlitev in na ta način prispevali k splošni družbeni blaginji,*
- *pospeševanje osebnostnega razvoja mladih, vključno s spodbujanjem razgledanosti, kreativnosti in inovativnosti,*
- *oblikovanje okolja za večje priznavanje neformalno pridobljenih znanj in veščin.*

1. UKREP: CILJNA USMERJENOST NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA MLADIH

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Neskladja in hitre spremembe na trgu dela terjajo tudi višjo stopnjo fleksibilnosti mladih v smislu njihovih znanj in veščin.

- Pripravljenost mladih za vključevanje v neformalno izobraževanje je visoka.

IZPELJAVA UKREPA:

- Sofinanciranje in nudenje drugih oblik podpore za izobraževalne ponudbe mladinskih organizacij, organizacij za mlade in mladinskega sveta lokalne skupnosti, ki so jih hkrati ustanove formalnega izobraževanja pripravljene priznati.
- Finančna podpora sistemu Nacionalnih poklicnih prekvalifikacij za deficitarne poklice v MOM.

2.

UKREP: PODPORA MEDNARODNI MOBILNOSTI MLADIH V OKVIRU IZOBRAŽEVANJA

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Mednarodna mobilnost je za mlade praviloma koristna v smislu osebnostnega razvoja in zaposljivosti.
- Mladi so, vsaj z vidika poznavanja tujih jezikov in (načelne) motiviranosti, za mobilnost dobro opremljeni.

IZPELJAVA UKREPA:

- Vzpostavitev rednega sodelovanja z mesti v tujini, ki bi omogočala mladim iz MOM opravljanje delovne prakse ali vajeništva v tujini. Ta ukrep hkrati sodi tudi na področje mobilnosti in je v pripadajočem poglavju podrobneje predstavljen.
- Vzpostavitev sistema podpore (predvsem finančne) mednarodno mobilnih dijakov in študentov, ki so

pripravljeni svoje mednarodne izkušnje preoblikovati v ideje za izboljšanje stanja v mestu in širši regiji in jih javno predstaviti.

MOBILNOST MLADIH

V okviru področja »mobilnost mladih« razumemo, da mladi za doseganje ciljev osebnega razvoja in osamosvajanja, za namene prostovoljskega in mladinskega dela, izobraževalnih sistemov in programov, strokovnih usposabljanj, zaposlitvenih in kariernih ciljev, bivanjskih priložnosti ter prostočasnih aktivnosti prehajajo med različnimi kraji v matični državi in izven nje.

Obe novejši študiji mladih v Sloveniji, Mladina 2010 (Lavrič in drugi, 2011) in Youth 2013 (Flere in drugi 2013), potrjujejo, da, čeprav je delež mladih, ki se vključujejo v mobilnost kljub naraščajoči tendenci, relativno majhen, ostajata tako možnost mobilnosti kot tudi dejanska mobilnost pomembna elementa v življenju mladih ljudi v Sloveniji. V MOM je mobilnost mladim omogočena preko že vzpostavljenih programov (npr. Erasmus+) in v okviru projektov, ki vključujejo mobilnost ter so namenjeni mladim.

UKREPI

1.

UKREP: IZBOLJŠANJE INSTITUCIONALNIH POGOJEV ZA MOBILNOST MLADIH V MESTNI OBČINI MARIBOR

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Naraščajoča neskladja med ponujenimi programi mobilnosti, nizko udeležbo mladih in dejanskimi potrebami mladih.
- Neizkoriščenost kapacitet, ki izhajajo iz umeščenosti MOM v mednarodnem prostoru (npr. mreža pobratenih mest).

IZPELJAVA UKREPA:

- Umestitev koncepta mobilnosti mladih v shemo delovanja MOM s posebnim poudarkom na horizontalni in vertikalni povezanosti z drugimi resorji, predvsem gospodarskim in socialnim resorjem (glej Ukrep 2).
- Aktivacija mednarodnih mrež za področje mobilnosti mladih v MOM, redni stiki s pobratenimi mesti in vzdrževanje mednarodnih partnerstev.
- Mreženje MOM z organizacijami v mladinskem sektorju.

2. UKREP: PODPORA PROGRAMOM MOBILNOSTI MLADIH

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Vključenost v mobilnost je višja v primerih, ko je za mlade smiselna in neposredno prispeva k prioritarnim področjem v njihovem individualnem življenju.
- Mladi, ki so vključeni v formalno izobraževanje, se vključujejo v programe mednarodne mobilnosti, pri katerih so v tujini opravljene obveznosti prepoznane na domači izobraževalni instituciji. Mladi, ki se vključujejo

oziroma so že vključeni v trg dela, so motivirani za nacionalno in mednarodno mobilnost predvsem zaradi boljših zaposlitvenih možnosti in dviga kakovosti življenja.

- V lokalnem okolju se izvaja veliko programov mobilnosti mladih v okviru programa Erasmus+ in drugih programov.
- Mednarodne strukture, v katere je vključena MOM (npr. 12 pobratenih mest), predstavljajo neizkoriščene kapacitete na tem področju.

IZPELJAVA UKREPA:

- Podpora za vključevanje v projekte mednarodnega mentorstva, pripravništva ali vajeništva, predvsem v smislu poklicnega izobraževanja, dokvalifikacije oziroma prekvalifikacije mladih v mednarodnem prostoru.

PARTICIPACIJA MLADIH

V najširšem smislu, torej kot aktivno »sodelovanje mladih pri sprejemanju odločitev o kateri koli zadevi, ki zadevajo oblikovanje družbe, v kateri živimo« (MSS, 2011), predstavlja participacija izjemno pomembno področje v življenju mladih (Lavrič in drugi, 2010), prepoznana je tudi kot prednostno področje, tako na splošni ravni delovanja MOM kot tudi v številnih konkretnih programih za mlade in mladinskih programih (Poročilo EPM Maribor 2013, 2013). Obe novejši študiji mladih v Sloveniji, Mladina 2010 (Lavrič in drugi, 2011) in Youth 2013 (Flere in drugi, 2013),

ugotavljata, da so mladi sicer aktivni na številnih področjih (npr. šport in potrošnja), najmanj zanimanja pa kažejo za politično participacijo, še zlasti, ko gre za njeno konvencionalno obliko.

Stanje konvencionalne politične participacije mladih je kritično

Konvencionalna politična participacija mladih v Sloveniji je generalno nizka (Lavrič in drugi, 2011; Flere in drugi, 2013) in MOM v tem kontekstu ne predstavlja izjeme. Kljub vsem projektom (EPM Maribor 2013 in več manjših, ki so jih izvedle mladinske organizacije, organizacije za mlade in mladinski svet lokalne skupnosti na področju MOM v zadnjih treh letih), ki so imeli za vsaj enega od svojih ciljev dvig konvencionalne politične participacije, se trend upada opazno nadaljuje (Flere in drugi, 2013).

Glas mladih Maribora

Udeleženci projekta Glas mladih Maribora so iz nabora idej kot eno od ključnih izpostavili formiranje delovnih brigad. Mladi so na dogodku MMSM izpostavili številne infrastrukturne probleme v mestu – od športnih igrišč do prostorov za druženje, piknike in podobno. Ob dejstvu, da so mladi v Sloveniji nadpovprečno nekonvencionalno politično aktivni (Lavrič in drugi, 2011) in da se soočamo s pomanjkanjem finančnih sredstev, so mladi prepoznali možnost aktivacije mladih v prostovoljskih delovnih akcijah (podobno kot nekoč znane "delovne brigade").

Te bodo mladim ponudile možnost aktivne participacije, druženja, pridobivanja novih izkušenj in predvsem možnosti neposrednega – vidnega prispevka k pozitivnim spremembam v Mariboru.

UKREPI

Pri pripravi ukrepov za izboljšanje prednostnega področja »participacija mladih« so bili dodatno upoštevani predlogi projekta Glas mladih Maribora.

1. UKREP: OBLIKOVANJE SISTEMA NEPOSREDNEGA DOSTOPA DO OBLIKOVALCEV IN IZVAJALCEV POLITIKE

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Mladi čutijo politično sfero kot oddaljeno in nedostopno in s težavo vidijo povezave med vsakodnevno situacijo in potencialnimi rešitvami skozi participacijo v politiki.
- Mladi kažejo nizko stopnjo zaupanja v predstavnike politike, tudi tiste, ki naj bi zastopali mlade.
- Mladi izkazujejo visoko nagnjenost k individualiziranim oblikam politične participacije, še posebej e-participaciji.
- Spletne aktivnosti (uporaba družbenih omrežij, pisanje mnenj na forume, pisanje bloga, podpisovanje elektronskih peticij, pisanje ali posredovanje elektronske pošte s politično vsebino) so pozitivno povezane z nespletno konvencionalno in nekonvencionalno participacijo (Kirbiš in Naterer, 2011).

- Nekaterne organizacije v mladinskem sektorju redno izvajajo programe politične participacije mladih preko izobraževanj na področju politične pismenosti, standardnih orodij EU za spodbujanje politične participacije mladih (strukturiran dialog), s pomočjo novejših orodij (zakonodajno gledališče, skupščine ...).

IZPELJAVA UKREPA:

- Oblikovanje sistema, v katerem bodo mladi lahko kot posamezniki stopili v stik s predstavniki, oblikovalci ter izvajalci lokalne politike in je namenjen izključno reševanju konkretnih vprašanj, težav in želja mladih preko političnih kanalov. Participacija mora biti narevnana kot konkreten projekt, ki ga je mogoče izvesti preko participacije v politiki in ne pomeni nujno trajne pripadnosti politični stranki oziroma prepušča to kot možnost vsakemu posamezniku, skupini ali organizaciji.
- Podpora programom nekonvencionalne politične participacije mladih, ki jih izvajajo organizacije v mladinskem sektorju.

2. UKREP: POVEČATI MOŽNOSTI ZA INDIVIDUALIZIRANO POLITIČNO PARTICIPACIJO ZA MLADE

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Mladi izkazujejo visoko nagnjenost k individualiziranim oblikam politične participacije, še posebej e-participaciji, protestni participaciji in participaciji v povezavi s potrošnjo.

- V slovenskem prostoru se je nedavno razvil, ne pa še v polnosti zaživel, projekt predlagam-obcini.si, ki neposredno naslavlja navedeni ukrep.
- V MOM obstaja interes po uvedbi participatornega proračuna, soodločanja občank in občanov glede porabe dela proračunskih sredstev.

IZPELJAVA UKREPA:

- Aktivna podpora projektu predlagam-obcini.si (www.predlagam-obcini.si, www.pobuda.si) in spodbujanje mladih k uporabi spletnih orodij za izmenjavo stališč, pogledov in mnenj o javnih temah, ki se tičejo mladih na lokalni ravni.
- Spodbujanje mladih k udeležbi v vsakoletnem procesu participatornega proračuna.

SOCIALNA VKLJUČENOST MLADIH Z MANJ PRILOŽNOSTMI

Socialna izključenost se v splošnem pojmuje kot neprosivoljna izključenost/izločenost posameznikov in skupin iz političnih, ekonomskih in družbenih procesov, s čimer je preprečena njihova polna udeležba v družbi, v kateri živijo (Marlier in Atkinson, 2010). Izključenost je koncept, katerega nasprotje je »socialna vključenost«, tj. obseg, do katerega imajo ljudje dostop do institucij in so vključeni v družbene odnose (Van der Maesen in Walker, 2005). Kot pravi Carter (2003), je socialna izključenost dinamičen

proces, saj je povezana s sodobnimi družbenimi procesi, ki lahko povzročijo izključenost posameznih skupin in posameznikov, ko jih tako organizacije kot institucije potisnejo na obrobje (Susinos, 2007; gl. tudi Skalli, 2001; Bonell et al., 2003; Abrams et al., 2005).« (Lavrič in drugi, 2011).

Organizacije, ki delujejo na področju socialnega vključevanja mladih z manj priložnostmi, zaznavajo, da se mladi z manj priložnostmi bolj pogosto kot vrstniki srečujejo z uživanjem alkohola in prepovedanih drog, z medvrstniškimi nasiljem, kriminalom in vandalizmom, se bolj zgodaj podajajo v spolnost, so povzročitelji ali žrtve medvrstniškega nasilja, uporabljajo tvegana vedenja in razvijajo nezdrav življenjski slog.

»Pomembna posledica pri mladih je tudi pomanjkanje socialnega kapitala. Mladi ga lahko med drugim gradijo v okviru aktivne participacije v družbi, tako znotraj različnih mladinskih organizacij kot drugih načinov vključevanja v družbo. Ne more pa nastajati, če določeni viri posamezniku niso dostopni (npr. prostor, prevoz, infrastruktura), torej če je na nekem področju že socialno izključen. Na družbeni ravni se socialna izključenost kaže predvsem v tem, da pripadniki ranljivih skupin postajajo vse šibkejši člani družbe, njihova moč aktivne participacije na različnih področjih (gospodarsko, socialno, osebno, družbeno) pa se manjša oz. jim je odvzeta. H krepitvi družbene odgovornosti in družbene moči lahko mlade spodbujamo z mladinskim delom in tako pomembno prispevamo k njihovi socialni vključenosti.« (Grbec, 2014).

Mladi z manj priložnostmi morajo zato dobiti možnost sodelovanja v mladinskem sektorju v mestu, preko katerega bodo pridobivali ključne kompetence, praktične in socialne veščine, sodelovali v procesih medvrstniškega učenja, gradili in ohranjali socialne mreže ter socialni kapital. S priložnostjo za vključitev v sooblikovanje družbenih in političnih procesov se lahko opolnomočijo za prevzemanje odgovornosti za svoj položaj v družbi in kot aktivni državljani soodločajo o svojem trenutnem položaju in prihodnosti.

UKREPI

Pri pripravi ukrepov za izboljšanje prednostnega področja »socialna vključenost mladih z manj priložnostmi« so dodani ukrepi predlagani s strani organizacij v mladinskem sektorju v MOM, ki se s tem področjem ciljno ukvarjajo.

1. UKREP: SOFINANCIRANJE DEJAVNOSTI SOCIALNEGA VKLJUČEVANJA MLADIH Z MANJ PRILUŽNOSTMI

KLJUČNI ARGUMENTI:

- Mladim z manj priložnostmi omogočiti možnost aktivnega sodelovanja v mladinskem sektorju v mestu, preko katerega bodo pridobivali ključne kompetence, praktične in socialne veščine, sodelovali v procesih medvrstniškega učenja, gradili in ohranjali socialne mreže ter socialni kapital.
- Mladim z manj priložnostmi ponuditi možnost za vkl-

jučitev v sooblikovanje družbenih in političnih procesov.

- Mladim z manj priložnostmi omogočiti opolnomočenje za prevzemanje odgovornosti za svoj položaj v družbi.
- Mladim z manj priložnostmi omogočiti, da kot aktivni državljani sodelujejo o svojem trenutnem položaju in prihodnosti.

IZPELJAVA UKREPA:

- Obstoječi javni razpisi za mladinske dejavnosti v MOM, pri katerih je poseben poudarek na mladih z manj priložnostmi.
- Med udeleženci posamezne aktivnosti mladinskega programa ali programa za mlade mladinskih organizacij, organizacij za mlade in mladinskega sveta lokalne skupnosti bo minimalno 90 % mladih, od tega jih bo vsaj 50 % mladih z manj priložnostmi.

SEZNAM KRATIC

2. LPM 2. Lokalni program mladih

EPM MARIBOR 2013 Evropska prestolnica mladih Maribor 2013

EU Evropska Unija

EUR evro

JMSSM Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

MKC MARIBOR Mladinski-kulturni center Maribor

MMSM Mestni Mladinski svet Maribor

MOM Mestna občina Maribor

MSS Mladinski svet Slovenije

RS Republika Slovenija

UKM MOM Urad za kulturo in mladino Mestne občine Maribor

URS Urad Republike Slovenije za mladino

ZRSZ Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

SEZNAM ORGANIZACIJ, KI SO SODELOVALE PRI PRIPRAVI DOKUMENTA

- Center za pomoč mladim, podružnica Maribor www.cpm-drustvo.si
- Društvo salezijanski mladinski center Maribor <http://smcmaribor.si>
- Evropski kulturni in tehnološki center Maribor www.ektc.si
- Hiša! društvo za ljudi in prostore www.drustvo-hisa.si
- Inštitut za razvoj družbene odgovornosti www.irdo.si
- Kulturno društvo Mladinski center IndiJanez www.pekarna.net
- Mestni Mladinski svet Maribor www.mms-mb.si
- Mladinski kulturni center Maribor www.mkc.si
- Popotniško združenje Slovenije www.youth-hostel.si
- Študentska organizacija Univerze v Mariboru www.soum.si
- Tovarna podjetjov www.tovarnapodjemov.org
- Univerza v Mariboru www.um.si
- Ustanova fundacija Sonda www.gt22.si
- Zavod Andreja Majcna <http://zavodmajcen.eu>
- Zavod MARS Maribor <http://marsmaribor.org>
- Zavod PIP – Pravni in informacijski center Maribor <http://zavodpip.si>
- Zavod Ypsilon <http://ypsilon.si>
- Zavod za podporo civilnodružbenih iniciativ in multikulturno sodelovanje Pekarna Magdalenske mreže Maribor www.pekarna.org
- Znanstveno-raziskovalno združenje za umetnost, kulturne in izobraževalne programe in tehnologijo EPEKA www.epeka.si
- Zveza prijateljev mladine Maribor <http://zpm-mb.si>

SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE ZA PRIPRAVO 2. LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH

- **Bamber, J., Power, A., Rowley, C.,** (2012): Speaking evidence to youth work – and vice versa. *A Journal of Youth Work* (10): 23–37.
- **Čelebič, T.** (2014): Mednarodna mobilnost študentov v terciarnem izobraževanju v začasno odsotnost iz Slovenije, v letih 2010 in 2014. *IB revija*, št. 2, let. XLVIII.
- **Flere, S. (urednik) in drugi** (2014): Slovenian youth 2013: living in times of disillusionment, risk and precarity. Maribor: Centre for the Study of Post-Yugoslav Societies (CEPYUS), University of Maribor; Zagreb: Friedrich-Ebert-Stiftung (FES).
- **Fyfe, I. in Moir, S.** (2013): Standing at the Crossroads – What future for Youth Work. *The Journal of Contemporary Community Education Practice Theory* (1): 1–13.
- **Kirbiš, A. in Cupar, T.** (2014). Uporaba interneta in e-participacija slovenske mladine: izsledki reprezentativnih raziskav Mladina 2010 in Slovenian Youth 2013. vabljeno predavanje na seminarju Spletna participacija – izziv sodobne demokracije in slavnostni podelitvi certifikatov Mladim prijazna občina 2014–2018, Ljubljana.
- **Lavrič, M. (urednik) in drugi** (2011). *Mladina 2010: družbeni profil mladih v Sloveniji*. Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino; Maribor: Aristej.
- **McArdle, K., Briggs S.,** (2012): Statistics and Stories: generating evidence of youth work effectiveness. *A Journal of Youth Work* (10): 7–23.
- **McGinley, B., Mackie, G.,** (2012): Outcomes of youth work: coming of age or master's bidding. *A Journal of Youth Work* (10): 5–7.
- **Grbec, A. (ur.)** (2014). *Mladi in socialna vključenost*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije, str. 8–9.
http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/socialna_vkljucenost_publikacija.pdf (dostopno 14. april 2015).
- **Lavrič, M. idr. (ur.)** (2011). *Mladina 2010: družbeni profil mladih v Sloveniji*. Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad RS za mladino: Ljubljana; Aristej: Maribor.
- **PPOIM**, 2013: Posodobitev Programa za otroke in mladino 2006–2016 za obdobje 2013–2016
http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/word/zakonodaja/pom_06_16_posodobitev_13_16_www.doc (dostopno 14. april 2015).
- **Vodnik MA 2013**: Vodnik po programu Mladi v akciji 2013
http://www.mva.si/fileadmin/user_upload/doc/1_MLADI_V_AKCII/0_Info_o_programu/Vodnik_po_programu_MvA_2013.pdf (dostopno 14. april 2015).

2. Lokalni program mladih v Mestni občini Maribor - za obdobje 2016-2021

Izdajateljica:
Mestna občina Maribor

Avtorji:
dr. Martina Rauter, Monika Rajšp, Marja Guček

Uredništvo in koordinacija:
dr. Martina Rauter, Urad za kulturo in mladino,
Mestna občina Maribor

Lektoriranje:
Nina Skube, prof. slov.

Oblikovanje in postavitve:
Anja Simonič (AS-KREATIVA)

Tisk:
FULPROMO d.o.o.

Naklada:
500 izvodov

MESTNA OBČINA MARIBOR
UNIVERZITETNO MESTO MARIBOR

Maribor, december 2016

*Izdajo je omogočila Mestna občina Maribor.
Kopiranje brošure je zaželeno.*

MESTNA OBČINA MARIBOR
UNIVERZITETNO MESTO MARIBOR

URAD ZA KULTURO IN MLADINO

Ulica heroja Staneta 1
2000 Maribor

www.maribor.si
mestna.obcina@maribor.si